

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อหนังสือของผู้ปกครอง เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยสามารถนำข้อมูลที่ได้มาสรุป และอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อหนังสือเพื่อพัฒนาเด็ก ของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษา และวิเคราะห์ลักษณะหนังสือที่เหมาะสมและมีคุณค่าสำหรับเด็กปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย ในจังหวัดมหาสารคาม มีทั้งสิ้น 400 คน ที่อยู่ในเขตเมือง จำนวน 100 คน เขตชานเมือง จำนวน 100 คน และเขตนอกเมือง จำนวน 200 คน รวมจำนวน 400 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร หนังสือ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาเป็นแนวทางจัดทำแบบสอบถาม โดยแบ่งรายละเอียดแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ความเกี่ยวข้องกับเด็ก อายุ วุฒิทางการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์การสร้างแบบสอบถามใน 4 ด้านคือ

1. วิธีการในการเลือกซื้อหนังสือ
 2. เหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก
 3. การตัดสินใจในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครอง
 4. แบบสัมภาษณ์เด็ก
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แจกแบบสอบถามผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำนวน 420 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 413 ฉบับ เลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ถูกต้องได้จำนวน 400 ฉบับ ครอบคลุมจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขต คิดเป็นร้อยละ 100

2. แจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ถึงพฤติกรรมการเลือกซื้อหนังสือให้กับบุตรหลาน และขอคู่มือหนังสือที่ซื้อ และที่มีอยู่แล้วสำหรับบุตรหลาน และสัมภาษณ์เด็กปฐมวัยถึงลักษณะหนังสือที่เด็กชอบและอยากได้ โดยการจดบันทึกการสังเกตสัมภาษณ์ ถ่ายภาพและบันทึกเสียง โดยคณะผู้วิจัย

3. นำข้อมูลที่ได้มาสรุปรวบรวมและวิเคราะห์ถึงพฤติกรรมการเลือกซื้อหนังสือให้กับบุตรหลาน และลักษณะหนังสือที่เด็กชอบ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย
3. ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการอ่านของเด็ก และลักษณะการอ่านของผู้ปกครองวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
4. ข้อมูลที่เป็นแบบสัมภาษณ์เด็ก วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อหนังสือของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่อยู่ในเขตเมือง เขตชานเมือง และเขตนอกเมือง จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2553 จากการวิเคราะห์ ข้อมูล สรุปผลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีจำนวน 400 คน ส่วนใหญ่ เป็นมารดา คิดเป็นร้อยละ 73.30 มีอายุตั้งแต่ 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.80 มีวุฒิทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33.30 และประกอบประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 29.00

ตอนที่ 2 พฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย

2.1 วิธีการในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครอง จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยซื้อหนังสือสำหรับเด็ก คิดเป็นร้อยละ 94.50 พบว่า ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่เลือกซื้ออันดับที่ 1 คือเลือกซื้อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือนิทาน คิดเป็นร้อยละ 89.50 และวิธีการเลือกซื้อโดยส่วนใหญ่จะเลือกซื้อด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 85.50 โดยส่วนใหญ่ซื้อทุกครั้งที่ได้ก็อยากได้ คิดเป็นร้อยละ 61.30 สถานที่ที่ผู้ปกครองเลือกซื้อมากที่สุดคือซื้อจากร้านขายหนังสือทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 53.50 และสาเหตุที่ผู้ปกครองไม่ซื้อหนังสือสำหรับเด็กให้เด็กในปกครองพบว่า โดยส่วนใหญ่ไม่มีเวลาว่างมากพอที่จะเลือกซื้อหนังสือให้แก่เด็ก โดยเลือกเป็นอันดับหนึ่งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.30

2.2 เหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า เหตุผลที่ผู้ปกครองใช้ในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย โดยเรียงอันดับความสำคัญ พบว่า เหตุผลที่เลือกมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ เพื่อให้ลูกมีนิสัยรักการอ่าน คิดเป็นร้อยละ 25.80 อันดับ 2 คือ เด็กอ่านหนังสือจะมีความรู้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 19.80 และอันดับ 3 คือ เด็กที่อ่านหนังสือจะเป็นเด็กที่เรียนเก่งหรือเรียนดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 11.50

2.3 การตัดสินใจในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครอง จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า เหตุผลในการตัดสินใจเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครอง โดยส่วนใหญ่ซื้อตามความต้องการของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 73.50 เป็นหนังสือที่มีราคาอยู่ในช่วงระหว่าง 20 – 50 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.00 ข้อคำนึงถึงก่อนตัดสินใจซื้อหนังสือสำหรับเด็ก ส่วนมากผู้ปกครอง พิจารณาจากเนื้อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 55.80 เลือกซื้อโดยการอ่านเนื้อเรื่องก่อนตัดสินใจซื้อ คิดเป็นร้อยละ 78.00 ผู้ปกครองทั้งหมดมีพฤติกรรมการเลือกซื้อหนังสือ

สำหรับเด็กปฐมวัย โดยเลือกที่มีภาพประกอบ คิดเป็นร้อยละ 100.00 และส่วนใหญ่เลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กที่มีรูปเล่มสีเหลืองแนวตั้งและแนวนอน คิดเป็นร้อยละ 56.80

2.4 แบบสัมภาษณ์เด็ก จากการศึกษา พบว่า เด็กปฐมวัยคิดว่าหนังสือมีประโยชน์ต่อตัวเองคือให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.20 ถ้าให้ผู้ปกครองซื้อหนังสือให้ เด็กปฐมวัยอยากได้หนังสือประเภทนิทาน เช่น สโนไวท์กับคนแคระทั้ง 7 กระจายกับเต่า ลูกหมูสามตัว ตึกแกมบี้ ลิงน้อยโอเอ้ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 52.70 หนังสือที่เด็กปฐมวัยอยากได้มากที่สุดคือมีลักษณะเล่มใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 35.20 และเด็กปฐมวัยอยากให้ผู้ปกครองอ่านหนังสือให้ฟังเวลาก่อนนอน คิดเป็นร้อยละ 68.10

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย ในเขตจังหวัดมหาสารคาม มีประเด็นสำคัญที่จะนำอภิปรายดังนี้

1. พฤติกรรมการเลือกซื้อหนังสือเพื่อพัฒนาเด็ก ของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จังหวัดมหาสารคาม

1.1 วิธีการในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า ประเภทของหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองเลือกซื้อมากที่สุดคือ หนังสือนิทาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหนังสือนิทานช่วยพัฒนาการพื้นฐาน เด็กจะเรียนรู้ภาษาจากประสาทสัมผัสทางหู รวมถึงประสาทสัมผัสต่างๆ เช่น หู ตา รวมถึงสมอง ภาษาเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือที่เด็กนำไปใช้สื่อสารต่อไป และภาษายังเป็นเครื่องมือให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้และเข้าใจสิ่งรอบตัวมากยิ่งขึ้น หนังสือเป็นเรื่องเล่าที่สนุกให้เด็กได้จินตนาการและติดตาม การได้ฟังบ่อย ๆ จะช่วยกระตุ้นให้เด็กฝึกใช้จินตนาการ จะมีสมาธิทำกิจกรรมได้ต่อเนื่อง และจะมีความสนใจจดจ่อกับสิ่งนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เนื่อน้อง สนับบุญ (2541 : 45) กล่าวว่านิทานเป็นสิ่งที่เด็กต้องการและสนใจอยากรู้ เด็กทุกคนสนุกกับนิทานที่เขาชอบ และเป็นความสนุกที่เขาเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ โดยไม่รู้ตัวทั้งด้านภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม ความรู้รอบตัวและความคิดจินตนาการ ทั้งยังส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นทีละเล็กละน้อย จนกระทั่งกลายเป็นนักอ่าน โดยไม่รู้ตัว ด้านวิธีการที่ผู้ปกครองไปซื้อหนังสือสำหรับเด็กนั้น ผู้ปกครองส่วนใหญ่เลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้วยตนเอง รองลงมาคือให้เด็กเลือกซื้อด้วยตนเอง แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองให้ความสำคัญสูงสุดในการเลือกซื้อหนังสือ แต่ก็เป็นที่น่าดีใจที่ผู้ปกครองอีกจำนวนมากให้เด็กตัดสินใจเลือกซื้อด้วยตนเอง เพราะจะได้หนังสือที่เด็กสนใจจริงๆ มิใช่

เป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ยึดเยียดให้ และพฤติกรรมในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กส่วนมากจะซื้อหนังสือให้กับเด็กทุกครั้งเมื่อเด็กอยากได้ รองลงมาคือซื้อทุกครั้งที่ได้ไปร้านหนังสือ โดยแหล่งที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ซื้อหนังสือสำหรับเด็กพบว่า ผู้ปกครองซื้อที่ร้านขายหนังสือทั่วไปมากที่สุด รองลงมาซื้อที่ร้านขายหนังสือในห้างสรรพสินค้า

ในด้านสาเหตุที่ผู้ปกครองไม่ซื้อหนังสือสำหรับเด็กพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีเวลาด่างมากพอที่จะเลือกซื้อหนังสือให้แก่เด็ก สาเหตุคงเป็นเพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจส่วนตัว ใช้เวลาส่วนใหญ่มุ่งไปกับการทำงานเพื่อหารายได้สร้างฐานะครอบครัว สาเหตุอันดับรองลงมาคือ หนังสือสำหรับเด็กมีราคาสูงเกินกว่ากำลังซื้อของตนเอง อาจเป็นเพราะสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันครอบครัวมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะใช้จ่ายในสิ่งที่คิดว่าไม่จำเป็น และเหตุผลที่ผู้ปกครองไม่ซื้อหนังสือรองลงมาอีกคือ คิดว่าเด็กในปกครองของตนเองไม่ชอบอ่านหนังสือ อาจเป็นเพราะเด็กปฐมวัยอาจอ่านหนังสือไม่คล่อง สนใจแต่ภาพประกอบเท่านั้น ผู้ปกครองจึงอาจคิดว่า ไม่มีความจำเป็นเท่าที่ควร

1.2 เหตุผลที่ผู้ปกครองใช้ในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยพบว่า เหตุผลที่เลือกมากเป็นอันดับ 1 คือ เพื่อให้ลูกมีนิสัยรักการอ่าน แสดงว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่เล็งเห็นความสำคัญของการมีนิสัยรักการอ่านของเด็กได้เป็นอย่างดี การฝึกอ่านจนเป็นนิสัยจะช่วยพัฒนาคุณภาพของเด็กได้ทั้งความรู้ ประสบการณ์ และทักษะในการดำรงชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ แมค โคลวิน (Mc Clovin. 1961 : 14) กล่าวว่า การที่จะให้เด็กรักการอ่านนั้น จำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่ยังเล็ก เพราะความสามารถในการอ่านไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด แต่จะต้องมีการฝึกฝนกันเป็นระยะเวลานาน ทำนองเดียวกับการเล่นไวโอลิน คนที่สามารถเล่นได้ดีจนกระทั่งเป็นนักไวโอลินชั้นนำ จะต้องฝึกหัดเล่นเป็นเวลานาน เด็กก็เช่นกัน หากไม่ได้ส่งเสริมให้เขารักการอ่านตั้งแต่อายุยังน้อยแล้ว ก็หวังได้ยากว่า เขาจะเห็นความสำคัญของหนังสือในภายหน้า พ่อแม่หรือผู้ปกครองของเด็กจึงมีบทบาทสำคัญมากในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่เด็ก ซึ่งเรื่องการอ่านหนังสือนี้พ่อแม่จะต้องทำเป็นนิสัย เพราะจากการสำรวจวิจัยปัจจุบันพบว่า ยังมีพ่อแม่จำนวนน้อยที่อ่านหนังสือให้ลูกฟังอย่างสม่ำเสมอ "หนังสือมีส่วนช่วยพัฒนาสมองของเด็ก การอ่านหนังสือของเด็ก ๆ ก็เป็นเช่นเดียวกับการพูด คือ ไม่ได้เกิดขึ้นเพียงชั่วข้ามคืนแต่ต้องใช้ระยะเวลาในการสั่งสม เราอาจจะไม่เชื่อว่าเด็กก็เรียนรู้จากการอ่านได้ด้วยการอ่านหนังสือให้ฟังตั้งแต่ยังเป็นทารกในท้องแม่" เหตุผลที่ผู้ปกครองใช้ในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยรองลงมา คือ เด็กอ่านหนังสือจะมีความรู้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับบทความที่กล่าวไว้ว่า การเริ่มอ่านตั้งแต่วัยเด็กจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

อันก้าวไกล อันจะส่งผลต่อการประสบผลสำเร็จในการดำรงชีวิตของบุคคลนั้น ๆ (สุขุม เฉลยทรัพย์. 2530 : 29) และเพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้กับลูก ซึ่งพ่อแม่ผู้ปกครอง มีบทบาทอย่างมากในการสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กด้านการเป็นผู้นำการอ่าน ที่สำคัญ ต้องให้เด็กรักการอ่านด้วยตนเองอย่าใช้วิธีการบังคับ พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรมีบทบาท เสริมต้องยอมรับในตัวเด็กปล่อยให้อ่านหนังสือตามที่เขาสนใจ (Long. 1984 : 6 - 8) และเด็กที่อ่านหนังสือจะมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ (รักพร ชังธาดา. 2531 : 90 - 91) กล่าวว่าสำหรับผู้ที่อยู่ในวัยเด็กอาจมีความสุขเมื่อได้รับความพึงพอใจด้วยการ ได้ดอกไม้สวย ๆ เสื้อผ้าที่งดงามหรืออ่านหนังสือที่ให้ความสนุกสนาน และในวัยเด็กนี้เอง ถ้าผู้ใหญ่คอยประคับประคอง อบรม กล่อมเกลาทั้งในด้านจิตใจ สมอง สติปัญญาอยู่เสมอแล้วพิจารณาของเด็กในการเลือกรับสิ่งอันเป็นสุนทรีย์จริง ๆ เมื่อวัยของเด็กนั้นเจริญขึ้นตามกาล ส่วนเหตุผลรองลงมา คือ เด็กที่อ่านหนังสือจะเป็นเด็กที่เรียนเก่งหรือ เรียนดีขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประโยชน์ที่ผู้ปกครองได้เห็น อีกประการหนึ่งคือ เด็กที่อ่านหนังสือ มาก ๆ จะเป็นเด็กที่เรียนเก่ง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะวัสดุทางการศึกษาที่มีมากและถ่ายทอด ความรู้ได้อย่างรวดเร็วที่แท้ก็คือสิ่งพิมพ์ การอ่านสิ่งพิมพ์มาก ๆ ก็จะเป็นผลให้เกิดความรู้ และเป็นเด็กที่เรียนเก่ง ช่วยส่งเสริมให้ผลการเรียนดีขึ้น

1.3 การตัดสินใจในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครอง โดยส่วนใหญ่ คือ ซื้อตามความต้องการของเด็ก ผู้ปกครองควรทราบความต้องการของเด็ก ความสนใจของเด็ก การที่จะทราบถึงตรงนั้นพ่อแม่หรือผู้ปกครองจึงควรอ่านหนังสือไปกับเด็กจะได้รู้ถึงสิ่งที่เขาสนใจ เหตุผลต่อมาคือซื้อตามความต้องการของเด็กโดยที่ท่านเห็นชอบด้วย พ่อแม่หรือผู้ปกครอง มีหน้าที่หาหนังสือมาให้เด็กเลือกอ่านแล้วให้เด็กมีส่วนตัดสินใจด้วยตนเอง (แมนมาส ขวลิต. 2535 : 5) เพราะเด็กจะเกิดความกระตือรือร้นสนใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง เด็กบางคนชอบ หนังสือที่มีภาพประกอบมาก บางคนชอบหนังสือที่มีสีสัน جذاب เพราะเด็กแต่ละคนมีความแตกต่าง และความสนใจที่ไม่เหมือนกัน เหตุผลรองลงมาอีกในการตัดสินใจเลือกซื้อหนังสือ สำหรับเด็กปฐมวัย คือ การใช้ตนเองเป็นหลักในการตัดสินใจซื้อหนังสือให้เด็กในปกครอง นั้น โดยถามความต้องการของเด็กประกอบด้วย ก็จะทำให้เด็กได้เลือกหนังสือที่ผู้ปกครอง คิดว่ามีประโยชน์ เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุดเมื่อซื้อหนังสือนั้น เพราะในทาง ตรงกันข้ามถ้าผู้ปกครองเป็นคนเลือกซื้อหนังสือโดยไม่ถามความคิดเห็นของเด็ก หากเด็ก ไม่ชอบหนังสือที่ผู้ปกครองเลือกให้อาจทำให้เด็กมีทัศนคติทางลบกับหนังสือ ซึ่งจะส่งผล ต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือ การเลือกหนังสือให้เด็กอ่านไม่ใช่สำหรับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง

อ่านเอง เด็กอาจจะเกิดทัศนคติในทางลบเกี่ยวกับหนังสือและการอ่าน เพราะเกิดความรู้สึกว่า ถูกบังคับ หรือขัดเยียดให้ และจะเกิดความรู้สึกไม่อยากอ่านในที่สุด หนังสือสำหรับเด็กที่ ส่วนใหญ่ผู้ปกครองเลือกซื้อจะมีราคาอยู่ระหว่าง 20 – 50 บาท ทั้งนี้อาจเป็นเพราะราคาไม่แพง จนเกินไป ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ ก่อนตัดสินใจซื้อหนังสือสำหรับเด็กที่ผู้ปกครองให้ ความสำคัญมากที่สุดคือ พิจารณาจากเนื้อเรื่องของหนังสือ ซึ่งต้องเป็นเรื่องที่ดี น่าสนใจ เข้าใจ ง่าย มีความคิดสร้างสรรค์ให้สาระความรู้ อ่านง่าย สีสันสดใส นอกจากนั้นจะต้องมีลักษณะ สำคัญคือตรงกับความสนใจของเด็ก เนื้อเรื่องไม่ยากเกินไปสำหรับเด็ก แล้วผู้ปกครองจึงจะ พิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ ตามลำดับดังนี้ ภาพประกอบ โดยภาพประกอบจะต้องมีลักษณะ สำคัญคือ ภาพสอดคล้องกับเรื่อง ภาพอธิบายเนื้อเรื่องได้ ช่วยให้เนื้อหาชัดเจนขึ้น ลักษณะ ของภาพถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง ด้านราคาต้องมีราคาไม่แพงจนเกินไป โดยเฉพาะหนังสือที่มี ราคาระหว่าง 20 - 50 บาท ผู้ปกครองจะซื้อกันมาก ด้านการใช้ภาษาจะต้องมีลักษณะสำคัญ คือ ใช้คำสุภาพ ไม่มีคำหยาบ ตัวสะกดการันต์ถูกต้อง ไม่ใช่คำยากเกินความเข้าใจของเด็ก ด้านลักษณะรูปเล่มจะต้องมีลักษณะสำคัญคือ ตัวอักษรโตเหมาะกับสายตาของเด็ก ตัวอักษร ที่เป็นคำบรรยายมีลักษณะอ่านง่ายสบายตา การจัดภาพ คำบรรยาย และเนื้อที่ว่างแต่ละหน้า เหมาะสม ข้อพิจารณาปลีกย่อยอื่น ๆ ที่สำคัญ ที่ผู้ปกครองใช้ในการประกอบการพิจารณา เลือกซื้อหนังสือด้วยคือ ผู้วาดภาพประกอบ และผู้เขียน องค์ประกอบที่ผู้ปกครองไม่พิจารณา เลยได้แก่ สำนักพิมพ์ โดยส่วนใหญ่ผู้ปกครองจะอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ ก่อนตัดสินใจซื้อ และจะพิจารณาหนังสือที่มีภาพประกอบด้วยทุกครั้งที่ย่อ

2. ลักษณะหนังสือที่เหมาะสมและมีคุณค่าสำหรับเด็กปฐมวัย

ส่วนใหญ่เลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กที่มีรูปเล่มสี่เหลี่ยมแนวตั้งและแนวนอน รองลงมาคือรูปทรงต่าง ๆ เช่น วงกลม วงรี ทรงหลายเหลี่ยม รองลงมาอีกคือรูปเล่มเข้ากับ เนื้อหาภายในเล่ม เช่น เป็นรูปรองเท้า รูปผลไม้ มีรูปภาพใหญ่ ๆ สีสันสดใส เป็นสิ่งที่จะ เรียกความสนใจจากเด็กได้เป็นอย่างดี อีกทั้งง่ายต่อการเรียนรู้ของเด็กอีกด้วย ลักษณะส่วนอื่น ๆ เช่น ชื่อหลากหลายรูปแบบ ชื่อหนังสือและเนื้อหาภายในเล่ม ควรเป็นคำคล้องจองเพื่อให้เด็ก จดจำได้ง่าย ดิคุ

เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่อยากได้หนังสือประเภทหนังสือนิทาน จำนวนมากที่สุด เช่น เรื่อง สโนไวท์กับคนแคระทั้ง 7 เรื่อง กระต่ายกับเต่า เรื่อง ลูกหมูสามตัว เรื่อง ตุ๊กแกเบิ้ม เรื่องลิงน้อย ไอ้เอ๋ และลักษณะหนังสือที่เด็กอยากได้เป็นลำดับต่อมาคือ สมุดวาดภาพระบายสี

การวาดรูป ระบายสีเป็นกิจกรรมที่สามารถช่วยในการพัฒนาการทางด้านจินตนาการของเด็ก การเปิดโอกาสให้เด็กวาดรูป ระบายสียังสามารถศึกษาว่าเด็กมีความคิดอย่างไร ยิ่งไปกว่านั้น คุณพ่อคุณแม่ยังสามารถสอดแทรกความรู้ต่าง ๆ ได้ในการวาดรูป เช่น การแยกแยะสี เช่น สีไหนคือสีแดง สีไหนคือสีเขียว ความรู้ด้านรูปทรงต่าง ๆ เช่น สีเหลี่ยม วงกลม ข้อดีอีกอย่างหนึ่งของการวาดรูประบายสี ก็คือสร้างให้เด็กคุ้นเคยกับการใช้ดินสอ การเขียน การควบคุมมือ ควบคุมดินสอให้วาดสิ่งต่าง ๆ ตามความต้องการ ซึ่งจะนี้เป็นพื้นฐานที่ดีสำหรับทักษะการเขียนในอนาคต หนังสือที่เด็กอยากได้เป็นอันดับต่อมาคือ หนังสือการ์ตูน ปัจจุบันมีหนังสือการ์ตูนที่สอดแทรกเสริมความรู้และสร้างประสบการณ์สำหรับเด็กในแนวต่าง ๆ เช่น แนววิทยาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ฯลฯ จัดทำโดยใช้การ์ตูนเป็นสื่อในการนำเสนอ เมื่อเด็กอ่านแล้วเกิดความสนใจ อยากติดตาม จึงเป็นการปลูกฝังให้รักการอ่านมากขึ้น ส่งผลดีต่อเด็กด้านการเรียนรู้ แนวความคิด มีสมาธิในการเรียนมากขึ้น รู้จักลำดับเหตุการณ์และรู้จักใช้ภาษาไทยมากขึ้นกว่าเด็กที่ไม่ชอบอ่านหนังสือเลย

ลักษณะของหนังสือที่เด็กปฐมวัยอยากได้มากที่สุดคือ มีลักษณะเล่มใหญ่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปเล่มที่มีขนาดใหญ่จะทำให้มีรูปภาพประกอบหรือรายละเอียดที่ชัดเจน ตัวหนังสือขนาดตัวใหญ่ทำให้อ่านง่าย ให้สะดุดตาเด็กมากกว่าเดิม ภาพและคำเด็กต้องสามารถออกเสียงได้ ทำให้เด็กเกิดจินตนาการเป็นการปูพื้นฐานการอ่านเบื้องต้นให้แก่เด็ก ลำดับต่อมาคือ มีภาพสวย เช่น ซิลเดอเรลล่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะช่วยส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้ ลำดับต่อมาคือ มีภาพระบายสี เช่น ก้านกล้วย มิกกี้เมาส์ เป็นต้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการระบายสีทำให้เด็กได้แสดงจินตนาการออกมา เด็กจะได้รับความผ่อนคลาย และมีสมาธิที่จดจ่อกับงาน การระบายสีด้วยสีสันทึบสวยงาม จะทำให้เด็กรู้สึกมีความสุข และมีชีวิตชีวา

เด็กปฐมวัยอยากให้ผู้ปกครองอ่านหนังสือให้ฟังเวลาก่อนนอนเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังพบว่าขณะที่อ่านหนังสือกับลูก ยังเป็นช่วงเวลาที่น่าประทับใจซึ่งเป็นการสร้างความใกล้ชิด ช่วยสร้างความคุ้นเคยกับหนังสือหรือหนังสือกลายเป็นของเล่นที่เด็กรักพ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการส่งเสริมการอ่านของเด็ก ทำให้เด็กเกิดวัฒนธรรมการอ่าน นอกจากนี้ การสร้างกิจกรรมเพื่อสร้างแรงจูงใจจากประสบการณ์การอ่านหนังสือ หรือการเล่นิทานก่อนนอน ยังเป็นการสร้างความทรงจำที่ดีเมื่อเด็กโตขึ้น และสิ่งที่ดี ๆ ที่น่าประทับใจจากการอ่านในวันนี้ก็ถูกถ่ายทอดยังรุ่นต่อ ๆ ไปได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านบทบาทของครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครองที่ส่งเสริมการอ่านหนังสือ ประกอบด้วย

1.1.1 พ่อแม่ผู้ปกครองควรเปลี่ยนทัศนคติและมุ่งให้ความสำคัญกับหนังสือ เพื่อปลูกฝังความรู้ ความตั้งใจให้กับบุตรหลานของตน โดยให้ความรู้ ความเข้าใจแก่พ่อแม่ เรื่องความสำคัญของหนังสือเพื่อการพัฒนาเด็ก

1.1.2 การสร้างกิจกรรมเพื่อสร้างแรงจูงใจ โดยเฉพาะกิจกรรมที่เด็กชอบที่สุด คือ การเล่นเกม และหนังสือที่เด็กชอบมากที่สุดคือ หนังสือการ์ตูน

1.1.3 ต้องปรับพฤติกรรมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในด้านการอ่านหนังสือให้ เด็กเห็น และเป็นตัวอย่างที่ดี

1.4 ผู้ปกครองต้องสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการอ่าน เช่น จุดมุมอ่าน หนังสือในบ้านให้กับลูกหลาน

1.1.5 ส่งเสริมความเป็นอยู่ที่พอเพียง และลดปัจจัยที่ทำให้ครอบครัวยากจน พัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้ครอบครัวสามารถจัดหา/สนับสนุนพฤติกรรมการอ่านของเด็ก

1.2 ด้านบทบาทของโรงเรียน ครู และระบบการศึกษาในการส่งเสริมการอ่าน หนังสือ

1.2.1 โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้เด็กมากขึ้น

1.2.2 ส่งเสริมบทบาทครู พี่เลี้ยงเด็กและบรรณารักษ์ ให้เป็นผู้รักการอ่าน มีทักษะในการเล่นเกม และต้องเข้าถึงข้อมูลหนังสือดีมีคุณภาพ มีความสามารถในการ คัดเลือกหนังสือที่สอดคล้องกับความต้องการและพัฒนาการของเด็ก

1.2.3 กระตุ้นการอ่านของเด็กโดยใช้แต้มสะสมสะสมปี

1.2.4 เปลี่ยนทัศนคติของครูที่ให้เด็กอ่านแต่หนังสือเรียน ครูต้องรู้จักเลือก หนังสือที่หลากหลายเพื่อแนะนำให้เด็กรักการอ่าน และสร้างคุณภาพการอ่านของเด็ก

1.2.5 กำหนดนโยบายให้นักเรียนทั่วประเทศอ่านหนังสือนอกเวลาอย่างน้อย คนละ 1 เล่มต่อเดือน หรือ 15 นาทีต่อวัน

1.3 ด้านการดำเนินธุรกิจของสำนักพิมพ์

1.3.1 ผู้ประกอบการทั้งในส่วนของสำนักพิมพ์ ผู้จัดจำหน่ายและร้านจำหน่ายหนังสือ ควรมีการประสานงานด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาด และส่งเสริมการขายแบบบูรณาการไปยังกลุ่มเป้าหมายทั้งตรงและทางอ้อม

1.3.2 ตัวแทนจำหน่ายและร้านจำหน่ายควรสนับสนุนด้านการให้พื้นที่เพื่อวางหนังสือเด็กเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งมีการแบ่งพื้นที่ให้สำนักพิมพ์สามารถใช้จัดกิจกรรมส่งเสริมการขายให้แก่ทางร้านเพิ่มมากขึ้น

1.3.3 สำนักพิมพ์ควรมีการจัดโรดโชว์ เพื่อกระตุ้นให้ครู ผู้ปกครองเกิดความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือ โดยจัดเป็นกิจกรรมต่อเนื่อง เช่น จัดจำหน่ายเสริมไปกับการอบรมครูอนุบาล ครูพี่เลี้ยงเด็ก ให้รู้จักประโยชน์ของวิธีการใช้หนังสือเด็กในการเรียนการสอน

1.3.4 สำนักพิมพ์ควรดำเนินกิจกรรมเชิงรุก เพื่อให้คนซื้อหนังสือรู้ว่าหนังสือเด็กที่ดีมีอะไร เป็นอย่างไร เพื่อช่วยร้านจำหน่ายหนังสือให้มีปริมาณการขายที่สูงขึ้น

1.3.5 สำนักพิมพ์ควรลดราคาหนังสือให้ต่ำลง เพื่อให้ทางร้านจำหน่ายหนังสือได้ง่ายขึ้น

1.4 ด้านการดำเนินธุรกิจของร้านจำหน่ายหนังสือ

1.4.1 ใช้หนังสือเด็กเป็นตัวกระตุ้นลูกค้าของร้าน เช่น จัดวางไว้ที่ด้านหน้าเพื่อดึงดูดลูกค้าแทนที่จะเป็นมุมอับ

1.4.2 จัดมุมให้เด็กสามารถเลือกซื้อได้อย่างสบายใจ

1.4.3 มีการประชาสัมพันธ์แนะนำหนังสือใหม่ หรือเปิดตัวหนังสือใหม่

1.4.4 ควรจัดกิจกรรมใหม่ ๆ ของร้านให้สะดุดตาสนใจ เข้าถึงเด็กด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย

1.4.5 แนะนำการเลือกซื้อหนังสือให้กับผู้ปกครอง

1.5 จากการศึกษาข้อมูลทุกขุมติ ตลาดหนังสือเด็กกว่าร้อยละ 70 อยู่ในเขตพื้นที่ในเมือง ดังนั้นตลาดในส่วนนี้จะมุ่งในด้านการจำหน่ายหนังสือเพื่อให้เด็กเข้าถึงหนังสือ เนื่องจากเป็นตลาดที่มีกำลังซื้อ ผู้ประกอบการควรกระจายหนังสือเข้าสู่ตลาดอื่น ๆ โดยผ่านช่องทางจำหน่าย เช่น ร้านขายหนังสือ เป็นต้น สำหรับตลาดอื่น ๆ ในพื้นที่ที่ไม่มีกำลังซื้อ และต้องการที่จะกระจายหนังสือให้เข้าถึงกลุ่มเด็ก รวมทั้งกลุ่มพ่อแม่ผู้ปกครอง โรงเรียน

ห้องสมุดสาธารณะ หน่วยงานราชการ สาธารณะสุขจังหวัด ควรมุ่งในด้านการแจก การบริจาค หนังสือมือสอง กระตุ้นการใช้บริการ เป็นต้น

1.6 ให้เด็ก ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง สามารถเข้าถึงหนังสือได้มากขึ้น โดยมี ค่าใช้จ่ายที่ต่ำหรือไม่มีค่าใช้จ่าย โดยอาศัยความร่วมมือของผู้ประกอบการทั้งทางด้าน สำนักพิมพ์ ผู้จัดจำหน่ายหนังสือและเจ้าของสถานที่ที่อนุเคราะห์ให้ทำการกระจายหนังสือ เช่น ร้านอาหารสไตส์ครอบครัว โรงพยาบาล โรงเรียน ศูนย์อาหาร ห้างสรรพสินค้า ซึ่งสามารถใช้เวลาวางอ่านหนังสือได้ในระหว่างนั่งรอ โดยคิดเป็นต้นทุนด้านส่งเสริมการขายของผู้ประกอบการ เพื่อพัฒนาตลาดหนังสือเด็กในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง เช่น ความแตกต่างในแต่ละพื้นที่ การใช้ภาษา การศึกษาและใช้จิตวิทยาเด็ก ให้สอดคล้องกับพัฒนาการเด็กทุกวัย

2.2 ควรมีการทำวิจัยในด้านการอ่าน การเขียนและการวิจัยตลาดหนังสือเด็กอย่างต่อเนื่อง เช่น การร่วมมือกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัยเพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลให้มีความทันสมัยและสะท้อนการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งชี้ให้เห็นแนวโน้มของตลาดหนังสือเด็กในอนาคตได้ชัดเจนยิ่งขึ้น